

Mahmut Yesari – Bir Namus Meselesi

Öyku Kayserili iki Rum olan Hacıoğlu Ağapiyadi ile Kara Eftimoğlu Petraki'nin ailelerinden miras aldıkları mücadele ve intikamın öyküsüdür. Ağapiyadi, İstanbul Galata'da banker olan dayısı Yuvanaki'den bir mektup alır. Dayısı iflas etmiştir, yeğenin maddi yardımına ihtiyacı vardır. Ağapiyadi her zaman saygısını ve dalkavukluğunu eksik etmediği dayısına yardım ederse, dayısı işlerini toparladığında kendisine bunun karşılığını vereceğinden emindir. Ağapiyadi'nin acilen mallarını satması gerekmektedir, Dellal Kiryako'dan yardım ister. Kiryako, mallarını Kara Eftimoğlu Petraki'ye satması için ısrar etmektedir, ancak, aileleri arasında bitmek bilmeyen savaştan dolayı Ağapiyadi yanaşmaz. Sonunda iki aile arasında sulh hasıl olur ve Petraki'ye mallarını satar. Kayseri'yi terk ederken tek amacı yantıklarının ileride geri almaktır. Eski düşmanına ve hemşehrilerine, bu savaşın kazananının kendisi olduğunu kanıtlamak ister. Ağapiyadi, İstanbul'a geldikten bir süre sonra dayısı ölür ancak kendisi artık ünlü, varlıklı bir bankerdir. Petraki ise hala Kayseri'dedir, Ağapiyadi'den sonra işleri bozulmuştur. Bu sırada Ağapiyadi, memleketine güzel karısı ile resmini gönderir. Petraki, İstanbul'a gitmeyi kafasına koyar, O da artık hayatını İstanbul'da kurmak istemektedir. Ağapiyadi'den yardım ister. Ağapiyadi, oldukça dostane davranır, her şeyle kendisi ilgilenir, eski düşmanlığı unutmuş görünür, sık sık evlerine davet eder, karısıyla tanıştır. Petraki, Ağapiyadi'nin karısının güzelliğinden, rahat, yakın tavırlarından ziyadesiyle etkilense de belli etmez. Ancak, kadın kendisine kocasının uyumsuzluğundan yakınıyor. Kendisini daha çok beğendiğini söyler. Petraki'yi kocasından satın aldığı malları iade etmesini ister. Böylece, mallarının başına dönen Ağapiyadi'den kurtulacaklardır. Petraki, kadının tesiriyle her denileni yapar. Ağapiyadi, Petraki'ye bir gece dışarıya çıkmalarını teklif eder. İki eski düşman yiyip içtikten sonra sıra hovardalığa gelmiştir. Ağapiyadi, Petraki'yi bir eve götürür. Adam, çalışan kadınların arasında eski düşmanın eşini gördüğünde her şey için çok geçtir.

Kişiler

Hacıoğlu Ağapiyadi Kayserili Rum tüccardır. İş ahlakı olmayan, sahtekarlık, hile yapmaktan çekinmeyen bir adamdır. Malın ve paranın geleceği yeri iyi tayin eder. Son derece hırslı, inatçı ve planlıdır.

Kara Eftimoğlu Petraki Kayserili, Rum tüccardır. Küçüklüğünden beri Ağapiyadi ve ailesine karşı hırs ve düşmanlık duygularıyla büyütülmüş, O da bu geleneği devam ettirmiştir. Hırslı ve fırsatçıdır.

Kiryako Tellallık yaparak geçimini sağlayan, ticarete hiçbir fırsatı kaçırmayan, sansar ruhlu bir adamdır. Hırslıydı, başarmak istediği işe tam bir sülük gibi yapısır, kendisi istemeden vaz geçmezdi.

Katina Ağapiyadi'nin karısıdır. Oldukça güzel, alımlı, erkeklere karşı nasıl davranması gerektiğini bilen, ikna kabiliyetine sahip hettan bir kadındı.

Temalar

İntikam Romanda, iki ailesinin yaşayan, o dönemde güçlü kuşakları arasındaki intikam duygusu baskın temadır. Özellikle Ağapiyadi, satmak zorunda kaldığı mallarını geri almak için şeytanın aklına gelmeyen bir oyun oynar ve kazanır.

Hırs Her iki başkarakterde hırslıdır. Sulh ortamı sağlanmadan ticaretlerinde, birbirlerine galip gelebilmek için yersiz ticaretler dahilinde de yer alırlar. Para kaybedeceklerini bilseler bile galip gelmek zaferleridir. Ayrıca, daha zengin olmak için mevcut düzenlerini bozup, İstanbul'da sıfırdan mevcudiyetlerine başlamaktan çekinmezler.